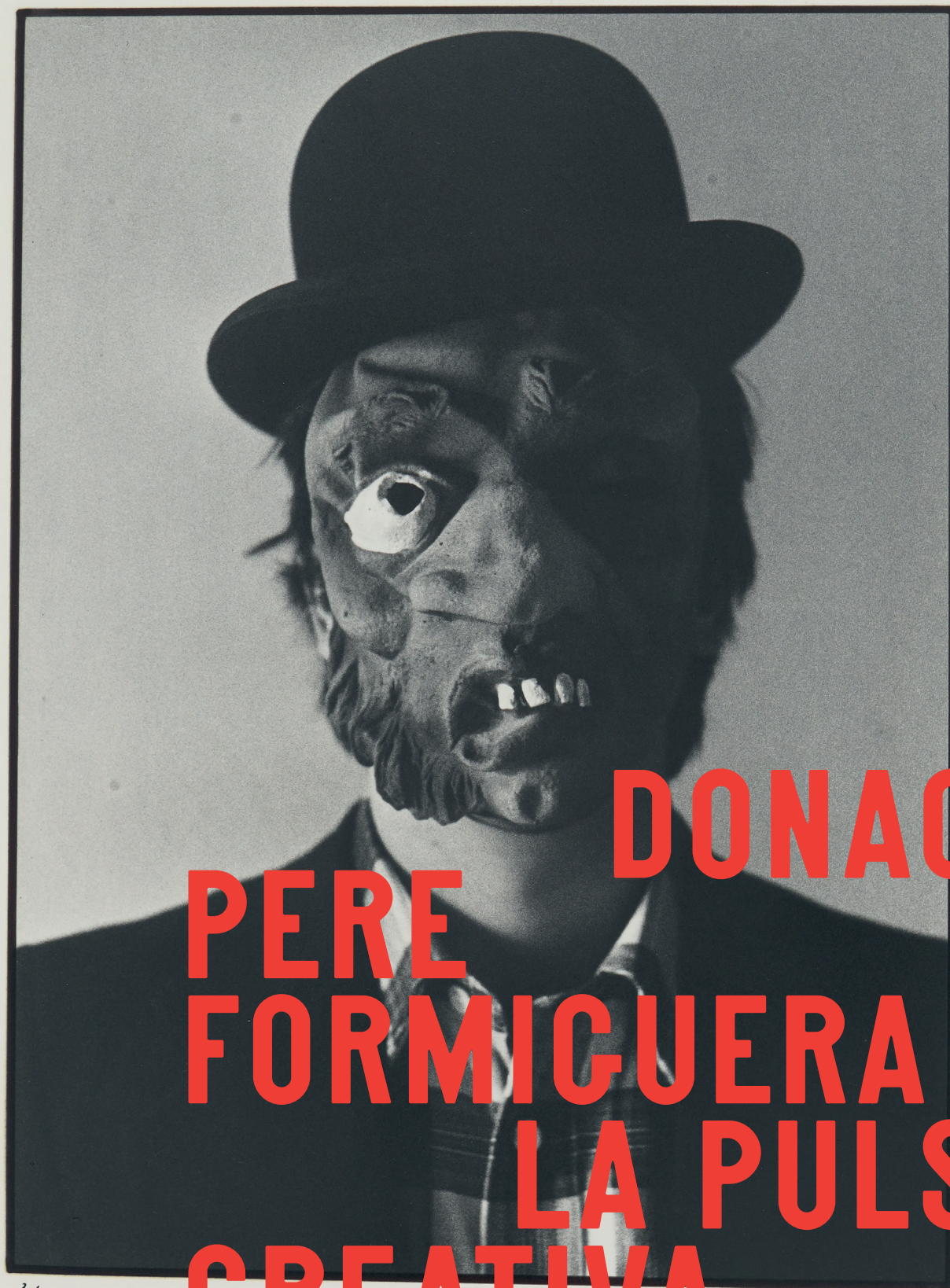

3/100

Pere Formiguera

DONACIÓ
PERE
FORMIGUERA
LA PULSIÓ
CREATIVA
15.12-21.04.24

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

DOSSIER DE PREMSA

Organitza i produeix:

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Comissària:

Roser Cambray, conservadora de fotografia
del Museu Nacional d'Art de Catalunya

Dates: del 15 de desembre de 2023
al 21 de d'abril de 2024

Sala 64, col·lecció d'art modern

El Museu Nacional exposa una selecció del fons del fotògraf Pere Formiguera (Barcelona 1952-2013) dipositat per la família al Museu, un ingrés de més de trenta extenses sèries fotogràfiques que ens permeten aprofundir en l'obra d'aquest autor fonamental per a la col·lecció de fotografia. Artista polièdric, historiador de la fotografia, escriptor, col·leccionista i comissari d'exposicions, la figura de Pere Formiguera és clau per entendre la fotografia de la primera generació d'artistes que la van adoptar com a mitjà d'expressió al nostre país.

El fons que ha ingressat al MNAC comprèn més de 4.000 fotografies sobre paper de les quals la majoria són còpies originals signades, però també hi trobem proves d'artista indispensables per entendre el procés creatiu de Formiguera; més de 1.000 diapositives i 3.900 fulls de contactes. També forma part d'aquesta gran donació part de la seva biblioteca, majoritàriament llibres i revistes on va publicar, i també moltes d'altres que ens parlen dels seus interessos i gustos fotogràfics, així com material personal d'arxiu, com ara escrits, estudis i documentació personal. Aquest fons, que ha estat sotmès a un intens treball de neteja, restauració, digitalització i inventari, es transformarà en una molt generosa donació per part de la família. El Museu Nacional valora especialment l'extraordinari esforç realitzat pels germans Xavier, Anna i Santi Formiguera, que han tingut cura i han preservat l'arxiu del seu germà per transmetre'l a les generacions futures. Un fons, d'una gran riquesa i diversitat, que ara, gràcies a la família Formiguera, passa a formar part del patrimoni fotogràfic de tots.

En paraules de Santi Formiguera, *"Els germans Xavier, Anna i Santi Formiguera fem aquesta donació amb l'esperança que la conservació i la divulgació de l'obra del Pere, per part del MNAC, permeti mantenir viu, tant per als visitants del Museu com per als investigadors de la seva obra, el record emocionat que els seus amics i tota la família Formiguera conservem de la figura del nostre germà Pere"*.

PERE FORMIGUERA AL MUSEU NACIONAL

La incorporació del fons de Pere Formiguera és clau per a la col·lecció de fotografia del Museu perquè ens permet estudiar a fons un autor que va ser cabdal en la seva generació. Pere Formiguera creia en una fotografia lliure i amb autonomia artística; és per aquest motiu que l'obra que ens ha deixat és múltiple i diversa. No es regeix pels cànons de la fotografia clàssica, sinó que els transcendeix buscant noves maneres d'aproximar-s'hi. Tant és així que entre els seus treballs trobem fotografies pintades, Polaroids, seqüències d'imatges, obres realitzades durant el transcurs de molts anys, com és el cas de *Cronos*, i també els seus últims treballs inèdits. A la vegada, la visió completa d'aquest fons ens permet aprofundir en els seus grans temes, com són el cos, la identitat, el pas del temps, o una reflexió profunda sobre la naturalesa de la imatge fotogràfica i les representacions de la realitat. Per altra banda, permet fer una anàlisi de la seva obra en profunditat i comprendre les diferents metodologies de treball que va adoptant al llarg de la seva trajectòria artística, convertint aquest fons en imprescindible per aquells investigadors que vulguin estudiar l'obra de Pere Formiguera i la seva generació.

1985. *Pixies*. Gelatina i plata sobre paper baritat

EL MNAC: CENTRE DE REFERÈNCIA DEL PATRIMONI I LA CREACIÓ FOTOGRÀFICA

La col·lecció de fotografia reuneix prop de 50.000 obres entre les més destacades i representatives realitzades a Catalunya, des dels orígens del mitjà, l'any 1839, fins a l'actualitat.

El fons s'ha anat enriquint a través de donacions, dipòsits com el de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya i adquisicions d'obra. Entre els noms representats destaquen, entre altres, Joaquim Pla Janini, Pere Català Pic, Emili Godes, Mey Rahola, Josep Maria Casals i Ariet, Antoni Campañà, Agustí Centelles, Joan Colom, Francesc Català-Roca, Oriol Maspons, Joana Biarnés, Humberto Rivas, Colita, Toni Catany, Pere Formiguera, Manel Esclusa i Joan Fontcuberta.

La fotografia forma part, cada any, de la programació d'exposicions temporals del Museu i, de manera permanent, el públic pot admirar una acurada selecció del fons al voltant d'un centenar d'imatges a les sales d'art modern.

En els últims anys, en el context del Pla Nacional de Fotografia, el fons ha crescut exponencialment i ha convertit el MNAC en un centre de referència de la conservació i difusió del patrimoni fotogràfic públic català.

En aquest sentit, i per tal d'impulsar la fotografia al Museu, a banda de les exposicions iniciem a partir d'aquesta mostra el programa d'activitats MÉS FOTOGRAFIA. Amb aquesta iniciativa, volem desplegar un ventall d'accions per apropar el món de la fotografia a tots tipus de públic adult i familiar, per tal d'aprofundir en el coneixement del fons, la història de la fotografia a Catalunya i altres aspectes com la reflexió al voltant de la mirada. En aquesta línia, el Museu Nacional d'Art de Catalunya desplegarà un programa d'activitats per fer més propera i viscuda la nostra col·lecció.

BIOGRAFIA

- **Pere Formiguera** (1952-2013) pertany a la primera generació de fotògrafs espanyols que va adoptar la fotografia com a mitjà artístic.
- Neix a Barcelona el 1952 i estudia Història de l'Art a la Universitat Autònoma de Barcelona on es llicencia el 1977.
- El 1973 realitza la seva primera exposició *Homenatge a François Arago*, amb Lluís Millán, a la Sala d'Exposicions de la Biblioteca de Rubí i el 1974 la revista *Nueva Lente*, en el número 24 de novembre de 1974, publica un portfoli de les seves fotografies.
- L'any 1975 participa en el número especial "Quinta generación" de la mateixa revista. En aquella època, Formiguera ja s'oposava a la classificació de la seva obra segons els límits fotogràfics, reivindicant la seva funció artística i experimental, així com el caràcter creador del fotògraf.
- El mateix any es publica el seu portfoli *La meva amiga, com un vaixell blanc* basat en un poema de Salvat Papasseit compost per 10 fotografies originals i amb textos de Joaquim Molas i Albert Guspi.
- El 1983 inicia, amb Joan Fontcuberta, el projecte *Fauna secreta*, que ja qüestionava la veracitat de la fotografia com a mitjà de comunicació i que es va exposar al MoMA el 1988 i a altres museus internacionals.
- A partir de llavors inicia una prolífica trajectòria artística que el porta a realitzar múltiples llibres de fotografia i destacades exposicions.
- Durant la seva carrera artística es va interessar per l'ús de la fotografia com a mitjà d'expressió de forma extensa, i a través de l'estudi, l'ensenyament i les exposicions, va lluitar per la seva institucionalització. Ha escrit nombrosos textos sobre fotografia en llibres, catàlegs i revistes especialitzades.
- Als anys setanta va ser membre fundador del grup fotogràfic *Alabern* juntament amb Manuel Esclusa, Joan Fontcuberta i Rafael Navarro, grup que reivindicava la fotografia d'autor com a expressió artística.
- La seva obra parteix sovint del concepte d'hibridació, interessant-se des dels seus inicis per traspassar els límits i combinar diverses tècniques en una mateixa imatge, intervenint en el procés amb pintura, aquarel·les o llapis de colors sobre el material fotogràfic, cercant un treball físic sobre la creació de l'obra. També conceptes com l'apropiacionisme, la fragmentació, la seqüència o la resignificació de les imatges juguen un paper important en la seva obra.

Conferència inaugural

El 14 de desembre a les 18 h, a la Sala de la Cúpula, a càrrec de Joan Fontcuberta, fotògraf, crític i historiador de la fotografia.

Podeu consultar la resta d'activitats al web del museu www.museunacional.cat

Text de sala i cartel·les comentades

DONACIÓ PERE FORMIGUERA

La pulsio creativa

Artista polièdric, historiador de la fotografia, escriptor, col·leccionista i comissari d'exposicions, la figura de Pere Formiguera (Barcelona 1952-2013) és clau per entendre la fotografia de la primera generació d'artistes espanyols que van adoptar aquesta disciplina com a mitjà d'expressió artística al nostre país.

La seva obra, arriscada i no subjecta a classificacions, desdibuixa els límits de la fotografia clàssica creant un corpus de treball on temes com la seqüenciació narrativa, la hibridació de tècniques, la manipulació fotogràfica o l'apropiacionisme es van donant lloc en diferents moments de la seva trajectòria artística.

L'any 2016, la família Formiguera diposità al Museu Nacional tot el fons de Pere Formiguera, que ha estat sotmès a un intens treball de neteja, restauració, digitalització i inventari que es transformarà en una generosa donació per part de la família. Un ingrés de més de trenta extenses sèries fotogràfiques que ens permeten entendre i aprofundir en l'obra d'aquest autor fonamental per a la col·lecció de fotografia.

No datat

Tetris (Autoretrat)

Procés de difusió i transferència (Polaroid)

CARTEL·LES COMENTADES

La meva amiga, com un vaixell blanc

1975

L'any 1975 Formiguera presenta la seva primera exposició individual a la Galeria Spectrum de Barcelona, dirigida per Albert Guspi, que va ser una de les pioneres de l'estat espanyol en l'exhibició de fotografia. El mateix any, dins d'una col·lecció de portafolis coordinats i editats per la galeria, publicaria *La meva amiga, com un vaixell blanc* basat en un poema de Joan Salvat Papasseit que reunia deu fotografies de l'autor amb textos de Joaquim Molas i Albert Guspi.

1975

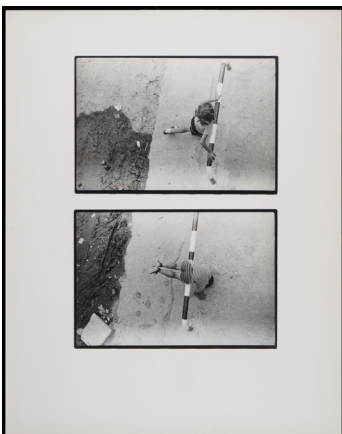
La meva amiga com un vaixell blanc. Homenatge a Joan Salvat-Papasseit

Gelatina i plata sobre paper baritat

Inicis

Anys 70

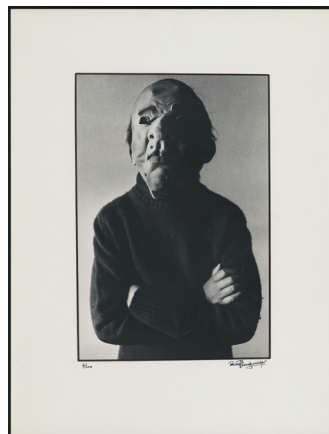
L'exploració, el joc i conceptes com la seqüenciació són presents en aquesta primera etapa de Pere Formiguera on experimenta amb el mitjà fotogràfic. Es tracta d'un conjunt artístic relativament poc conegut que ens permet entendre quines eren les seves inquietuds inicials i on, entre d'altres, s'hi pot entreveure la influència d'autors com ara l'estatunidenc Duane Michals.

Cap a 1975-1976

Sense títol

Gelatina i plata sobre paper baritat

1974

Sense títol

Gelatina i plata sobre paper baritat

Polaroids

1976-1988

El 1976, influenciat per l'exposició *200 Polaroid* de Bigas Luna, a la Sala Vinçon de Barcelona, comença a investigar amb les possibilitats creatives de la càmera Polaroid SX70. Molt influenciat pel surrealisme i l'expressionisme abstracte, Formiguera manipula la imatge en el moment just del revelat, donant a l'obra un tractament quasi pictòric. Són fotografies on l'atzar i la intuïció prenen importància. El 1978 la revista *Progreso Fotográfico* publica l'article "Fotographia instantanea: il trattato Polaroid" en el qual s'inclouen fotografies de Pere Formiguera i Lucas Samaras, dins del número especial dedicat a mètodes alternatius.

1977

Autoretrat

Procés cromogènic a partir de Polaroid manipulada

1988

Creu

Procés de difusió i transferència (Polaroid)

Pixies

1985

Pixies és una sèrie de fotografies de caire intimista i quasi surrealista que ens recorda els treballs del fotògraf estatunidenc Ralph Eugene Meatyard, pe a qui Pere Formiguera sentia una gran admiració. Es tracta d'un conjunt d'obres que cerquen l'expressivitat en el moviment deliberat de la càmera i en l'experimentació. La majoria dels retrats pertanyen al seu entorn immediat de família i amistats.

1985

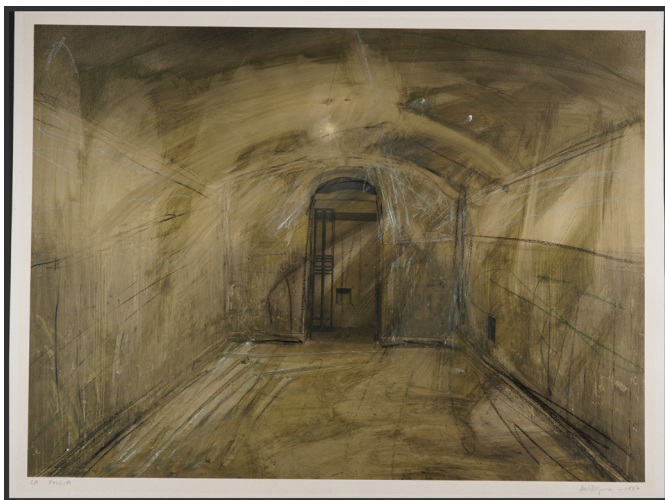
Pixies

Gelatina i plata sobre paper baritat

Escenaris d'una guerra

1987

Allunyant-se de la temàtica del cos i fent ús altre cop de la hibridació entre pintura i fotografia, *Escenaris d'una guerra* fou un encàrrec realitzat per la Comunitat Autònoma de Madrid l'any 1987, en la qual es convidava a un conjunt de fotògrafs que no havien viscut la Guerra Civil espanyola a fotografiar els seus espais. Pere Formiguera treballa les imatges recreant l'atmosfera de cada lloc amb tècniques mixtes.

1987

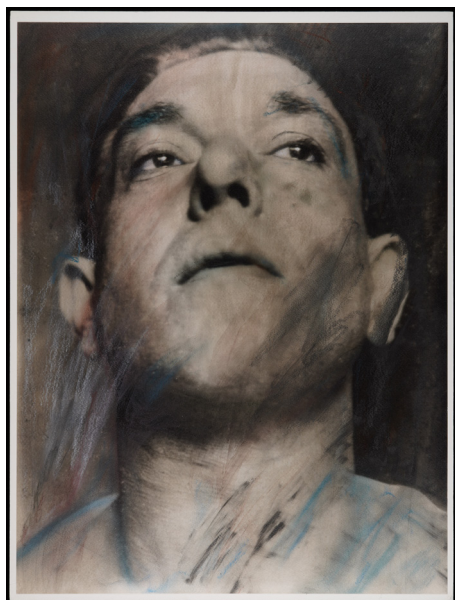
La Follia [sèrie Escenaris de la Guerra]

Gelatina i plata sobre paper baritat acolorida

Via dolorosa

1989

La sèrie *Via Dolorosa* és una reflexió sobre el dolor i la mort. El projecte es basa en la manipulació de les fotografies obtingudes a principis del segle XX pel Dr. Guillot en el seu consultori de Barcelona. Totes les obres tenen un denominador comú, l'expressió que transmeten, a vegades por, a vegades misteri, com si cada una d'elles amagués una història que l'espectador ha de desvetllar.

1989

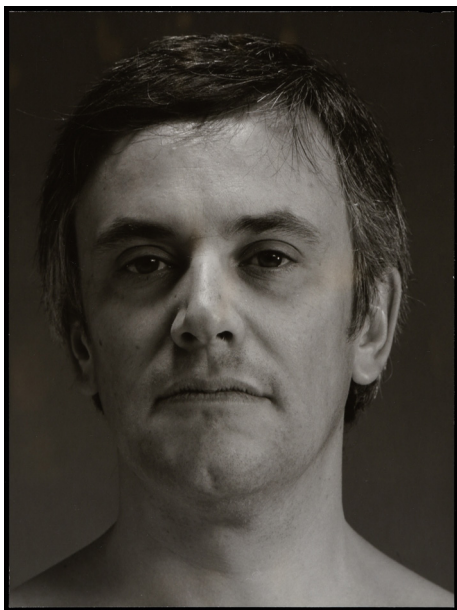
Sense títol [sèrie Via Dolorosa]

Gelatina i plata sobre paper baritat acolorida

Cronos

1990-2001

El projecte *Cronos*, començat el gener del 1990, és segurament el projecte més conegut i dilatat en el temps de Formiguera. Consistia a retratar, un cop al mes i durant deu anys, trenta-dues persones de l'entorn immediat de l'autor amb edats que anaven dels dos als setanta-cinc anys. Amb aquest projecte, Formiguera retorna a la seqüenciació, però induint, en aquest cas, a una reflexió sobre el pas del temps. Utilitzant els mateixos enquadraments, il·luminació i localització, retrata el canvi en l'evolució física i, d'alguna manera també anímica, de les persones retratades.

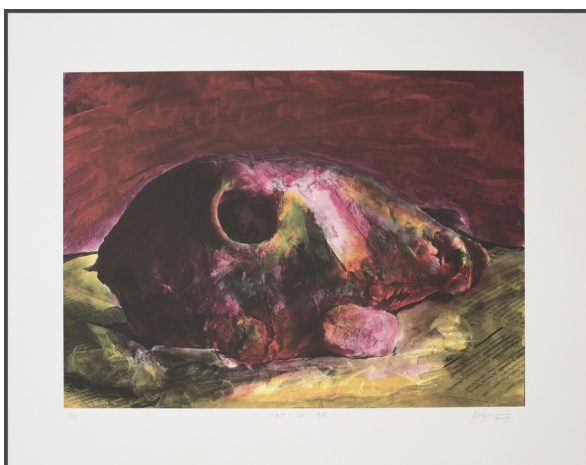

Entre 1990 i 2001
Santi [sèrie Cronos]
Gelatina i plata sobre paper plàstic

Diàlegs amb la pintura

2005

A la sèrie *Diàlegs amb la pintura*, Formiguera s'inspira amb imatges d'autors clàssics com Pablo Picasso, Paul Cézanne o Pierre-Auguste Renoir, entre d'altres. Les crea de nou, les manipula, les pinta i les desmitifica, tot qüestionant el concepte d'originalitat i autoria. Unes imatges que ens recorden a altres que ja hem vist i, que d'alguna manera, pertanyen al nostre imaginari visual.

2004
Cap de bé [sèrie Diàlegs amb la pintura]
Impressió sobre paper aquarel·la acolorida

Fauna secreta

1987

L'any 1985 Pere Formiguera i Joan Fontcuberta iniciaren una col·laboració a l'entorn de la figura fictícia d'un científic oblidat i els seus descobriments en el món animal, que culminaren en la instal·lació *Fauna secreta*. L'obra, que qüestiona el principi de la fotografia com a document que ha de reflectir indiscutiblement la realitat, va ser exposada per primera vegada al Museu de Zoologia de Barcelona, on els autors presentaven fotografies dels animals inventariats, detallats estudis de camp, notes de treball, i animals dissecats, entre altres. Tots aquests elements donaven credibilitat científica i rigor a la invenció de Fontcuberta i Formiguera. La mostra es va presentar l'any 1988 al Museu d'Art Modern de Nova York i des de llavors s'ha pogut veure a nombrosos països.

DONACIÓ PERE FORMIGUERA LA PULSIÓ CREATIVA 15.12–21.04.24

Fitxa de l'exposició
Donació PERE FORMIGUERA
La pulsio creativa

Organitza i produeix:
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Comissària:
Roser Cambray, conservadora de fotografia
del Museu Nacional d'Art de Catalunya

Dates: del 15 de desembre de 2023
al 21 de d'abril de 2024

Sala 64, col·lecció d'art modern

Cap a 1975

Sense títol

Gelatina de plata sobre paper baritat

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat
f x i y @MuseuNac_Cat

blog.museunacional.cat

Un Museu compromès

SR10-0004/2013

BIOSPHERE
committed entity

GA 2011/0359

EMAS
VERIFICADA
ECONOMIA